

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту та бізнес-адміністрування (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми спец. 072

(підпис) Г. С. Ліхоносова
(ініціали та прізвище)

« 30 » серпня 2024 р.

Гарант освітньої програми

(підпис) І. О. Самойленко
(ініціали та прізвище)

« 30 » серпня 2024 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 Менеджмент

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування; Менеджмент

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

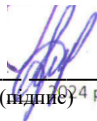
Розробник: Ліхоносова Г.С., д-р екон. наук, проф.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування (№ 602)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2024 р.

Завідувач кафедри канд. екон. наук, доц.
(науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис) 2024 р.

В. П. Гатило
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів вищої освіти (ЗВО):

ЗВО другого року навчання
ОП Фінанси, банківська справа
та страхування

_____ (підпис)

Є. С. Мельник
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Ліхоносова Ганна Сергіївна, д-р екон. наук, професор. Стаж викладацької роботи – з 2009 р.; в університеті викладає такі дисципліни:

- міжнародні фінансові розрахунки;
- адміністрування податків;
- фінансовий облік і аналіз ЗЕД;
- митний менеджмент;
- звітність підприємств за МСФЗ;
- біржова діяльність та фондовий ринок;
- фінансовий менеджмент.

Напрями наукових досліджень: FinTech та фінансові інновації; фінансове обґрунтування нівелювання соціально-економічного відторгнення; фінансові інструменти розвитку територій; міжнародні аспекти фінансових технологій.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни:

для 072, 073 спец.

4 кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 40 годин, самостійної роботи здобувачів – 80 годин.

для 072 спец.

2 кредити ЄКТС (60 годин) – курсова робота, у тому числі аудиторних – 16 годин, самостійної роботи здобувачів – 44 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, заочна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити). Дисципліна є узагальнюючою. Вивченню дисципліни передують наявність знань із загальноекономічного профілю.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – цифрові платформи в управлінській діяльності.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» є формування теоретичних знань, зорієнтованих на задоволення потреб стратегічного та поточного процесу управління фінансовим забезпеченням суб'єктів господарювання, а також практичних навичок застосування здобутих знань у різних напрямках фінансової діяльності.

Завдання вивчення дисципліни – здійснити теоретичну і практичну підготовку студентів за такими напрямками:

- сутність, мета і функції управління фінансами підприємства;
- методологічні засади організації управління фінансовою діяльністю підприємства;
- розроблення фінансової стратегії підприємства, взаємопов'язаної із його місією та загальною корпоративною стратегією його розвитку;
- управління активами і капіталом підприємства;
- управління інвестиціями підприємства;
- управління грошовими потоками підприємства;
- управління фінансовими ризиками підприємства.

Згідно з умовами освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спец. 072 другого (магістерського) рівня здобувачі освіти через освітній компонент :

ОК7 Фінансовий менеджмент мають здобути *компетентності*:

Загальні:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові):

- СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

- ПРН01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- ПРН02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового

пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування..

- ПРН04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- ПРН06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

- ПРН08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

- ПРН09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- ПРН10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

- ПРН11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

- ПРН12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ОК8 Фінансовий менеджмент (КР) мають здобути компетентності:

Загальні:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення

- ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові):

- СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

- СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

- ПРН01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

- ПРН02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування..

- ПРН03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і

методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

- ПРН06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

- ПРН8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

- ПРН09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- ПРН10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

- ПРН11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

- ПРН12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

- ПРН13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

Згідно з умовами освітньо-професійної програми «Менеджмент» спец. 073 другого (магістерського) рівня здобувачі освіти через освітній компонент :

ОК8 Фінансовий менеджмент мають здобути *компетентності*:

Загальні:

- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

- ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові):

- СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

- СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

- СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

- СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

- СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком;.

- СК12. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення у виробництві, постачанні, збуті, складуванні, транспортуванні з метою зниження ризиків і максимізації доходів.

Програмні результати навчання:

- РН1 - критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

- РН2 - ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

- РН3 - проектувати ефективні системи управління організаціями;

- РН4 - обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

- РН5 - планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

- РН6 - мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

- РН13 - вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);

- РН14 - вміти моделювати об'єкти і процеси у сфері менеджменту, застосовуючи

математичні методи та інформаційні технології;

4. Зміст навчальної дисципліни

OK7 Фінансовий менеджмент (для 072)

OK8 Фінансовий менеджмент (для 073)

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Теоретичні й організаційні основи фінансового менеджменту

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 (л), 1 (пр) години.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність фінансового менеджменту. Принципи фінансового менеджменту. Мета, задачі, стратегія і тактика фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту як системи управління та як спеціальної області управління підприємством. Місце і роль фінансового менеджменту в управлінні промисловим підприємством. Об'єкти фінансового управління. Особливості організації фінансового менеджменту в залежності від форми організації бізнесу і сфери діяльності..

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Визначення вартості грошей у часі та її використання в фінансових розрахунках

- *Форма занять: лекція, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 (л), 2 (пр) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Рентні платежі (ануїтети) та їх оцінка. Прості та складні проценти. Необхідність і значення визначення вартості грошей у часі. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. Майбутня і поточна вартості грошей та їх сутність. Методи визначення майбутньої та поточної вартості грошей за схемами простих та складних процентів. Оцінка вартості грошей з урахуванням інфляції. Поняття строкового та безстрокового ануїтетів. Розрахунки майбутньої та поточної вартості ануїтетів. Об'єднання та заміна рент.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. роль фінансової математики в системі фінансового менеджменту; банківське дисконтування векселя; кредитні обчислення; основні варіанти погашення заборгованостей.

Тема 3. Фінансові ресурси підприємства.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 (л), 2 (пр) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Структура фінансових ресурсів. Власний капітал підприємств. Види зовнішнього фінансування підприємств. Оцінка вартості власного та залученого капіталів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Теорія структури капіталу. Оптимізація фінансової структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.

Тема 4. Управління прибутком підприємства.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 (л), 2 (пр) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Використання операційного аналізу на підприємстві для управління формуванням прибутку від реалізації продукції. Фактори, що впливають на формування прибутку від реалізації. Класифікація витрат на підприємстві. Диференціація змішаних витрат. Визначення точки беззбитковості графічним та аналітичним методами. Операційний левередж. Запас фінансової міцності. Поглиблений операційний аналіз. Розроблення цінової політики та її оптимізація на підприємстві. Рівноважна ціна. Методи ціноутворення. Граничний виторг та граничні витрати. Еластичність попиту від ціни. Сутність і задачі управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл чистого прибутку. Типи дивідендної політики. Політика розвитку підприємства при використанні прибутку. Внутрішні темпи зростання.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. метод прямого поасортиментного розрахунку прибутку; аналітичний метод планування прибутку; головне питання дивідендної політики; джерела прибутку акціонерів; теорії виплати дивідендів; викуп акцій; модель розрахунків з дивідендної політики; параметричні методи ціноутворення; методи визначення базової ціни.

Тема 5. Фондові ринки. Дивідендна політика підприємств.

- *Форма занять: лекція, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 (л) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Глобальні інвестиційні ринки: поняття, сутність види. Фундаментальний аналіз фондових ринків. Методичний інструментарій оцінки цінних паперів. Вплив дивідендної політики АТ на розподіл прибутку. Методи оцінки цінних паперів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Основні складові витрат при розміщенні акцій на фондовій біржі, Проведення IPO.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 6. Управління активами підприємства.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 (л), 1 (пр) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Зміст і задачі управління оборотним капіталом. Принципи визначення потреби в оборотному капіталі на підприємстві. Комплексне оперативне управління оборотними активами та поточними пасивами. Визначення поточних фінансових потреб. Вибір політики

управління оборотними активами на підприємстві. Розробка політики управління фінансуванням оборотних активів. Фінансовий кредит як основне джерело формування позичкових коштів. Політика залучення фінансових кредитів. Методи прискорення обороту оборотних засобів. Спонтанне фінансування. Облік векселів. Банківське дисконтування. Факторинг. Управління основними видами оборотних активів. Управління запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Управління грошовими активами.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. характеристики необоротних та оборотних активів; класифікація оборотних активів; суміщення операційного аналізу з розрахунком грошових потоків в управлінні оборотним капіталом.

Тема 7. Управління інвестиційною діяльністю підприємства

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 (л), 2 (пр) годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності. Класифікація видів інвестицій підприємства. Особливості реального інвестування та способи реалізації інвестиційних проєктів. Управління фінансовими інвестиціями підприємства. Методи оцінки інвестиційних проєктів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Реальні (виробничі) інвестиції. Фінансові інвестиції. Валові інвестиції, реноваційні інвестиції, чисті інвестиції. Класифікація інвестицій.

Тема 8. Управління фінансовими ризиками

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 (л), 2 (пр) годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність та зміст ризик-менеджменту. Функції ризик-менеджменту. Поняття фінансового ризику. Класифікація ризиків на підприємстві. Фактори, що впливають на рівень сукупного ризику. Організація ризик-менеджменту. Основні правила ризик-менеджменту. Оцінка ризиків. Стратегія ризик-менеджменту. Прийоми зниження ступеню ризику. Хеджування ризиків.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. показники ризику; вимірювання ризику; методи кількісного аналізу ризику; оцінювання ризику на основі фінансової діяльності підприємства; ризик інвестиційних рішень.

Тема 9. Управління вартістю і структурою капіталу підприємств.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 (л), 2 (пр) годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Оцінка вартості залучення капіталу. Середньозважена вартість капіталу і шляхи її зменшення. Управління структурою капіталу. Оцінювання середньозваженої вартості капіталу підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення методики встановлення загрози виникнення, накопичення або непогашення податкового боргу. Ознайомлення з процедурою розстрочення (відстрочення) податкового боргу платників.

Тема 10. Фінансове планування і прогнозування на підприємстві.

- *Форма занять: лекція, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 (л) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність і взаємозв'язок фінансового прогнозування і планування. Цілі і задачі фінансового прогнозування. Прогнозування фінансових результатів. Методи фінансового прогнозування. Прогнозування показників фінансового звіту. Фінансовий план підприємства – основа управління фінансовими ресурсами підприємства. Оперативне планування надходжень і використання грошових коштів підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Загальні принципи фінансового планування; прогнозування додаткових фінансових потреб; системи поточного і оперативного фінансового планування; короткострокове фінансове планування; бюджет підприємства; бюджетування.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

ОК8 Фінансовий менеджмент (КР)

для 072 спец.

Тема 1. Підготовка до виконання курсової роботи

- *Форма занять: практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 (пр) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Ознайомлення з методичними рекомендаціями щодо написання курсової роботи. Огляд тематичних напрямків виконання курсової роботи. Огляд літературних, навчально-методичних джерел.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу методичних рекомендацій. Формування питань до викладача.. Ознайомлення з тематикою, обрання власних тематичних орієнтирів підготовки курсової роботи.

Тема 2. Підготовка до виконання курсової роботи

- *Форма занять: практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 (пр) годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Розробка концепції дослідження обраної проблематики. Обрання методів дослідження. Підготовка першого, другого розділів курсової роботи.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Розробка власних пропозицій нівелювання виявленої в другому розділі курсової роботи проблематиці дослідження.

Тема 3. Підготовка до виконання курсової роботи

- *Форма занять: практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 (пр) годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Оцінювання результативності запропонованих шляхів вирішення виявленої в другому розділі курсової роботи проблематиці дослідження. Підготовка третього розділу курсової роботи. Підготовка загальних висновків та пропозицій.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Верифікація розрахункових даних другого та третього розділів курсової роботи.

Тема 4. Підготовка до виконання курсової роботи

- *Форма занять: практична робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 (пр) годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Перевірка курсової роботи на наявність\відсутність плагіату спеціальними засобами перевірки. Підготовка презентації курсової роботи до захисту. Отримання відгуку керівника роботи. Публічний захист курсової роботи.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Підготовка презентації / ілюстративного матеріалу курсової роботи до захисту.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання розрахункової роботи з дисципліни. Розрахункова робота являє собою самостійний вид підготовки завдання, пов'язаного з розрахунком фінансового стану підприємства, що включає аналіз та оцінку: власних джерел та позичених коштів; структури активів підприємства; власних оборотних засобів; ліквідності; структури оборотних засобів; рентабельності підприємства. Типове завдання надається здобувачу освіти за варіантами.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год

6. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Фінансовий менеджмент» передбачено застосування активних і інтерактивних методів навчання – проблемних та мінілекцій, практичних занять у активній формі, тестування, розв'язання ситуаційних та практичних завдань, розгляд кейсів, ділові ігри.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; виробленню здатності ухвалювати самостійні рішення, здібності до колективних рішень; виробленню здібності до соціальної інтеграції; придбанні навичок вирішення конфліктів у податковій сфері; розвитку здібності до компромісів.

Лекції, практичні заняття, самостійна робота з навчальною та довідковою літературою, самостійне виконання контрольних робіт (для заочної форми навчання), консультації. За рядом тем лекційного матеріалу передбачено використання мультимедійного обладнання у вигляді тематичних відеороликів, які розкривають суть окремих тем даної дисципліни.

Контроль знань виконується за принципами кредитно-модульної системи і складається з поточного, модульного та підсумкового. Підсумковий контроль проводиться за тестами з кожного змістового модулю та результатами захисту лабораторних робіт. Модульний – за результатами виконання частини комплексного контрольного завдання.

7. Методи контролю

Поточне усне опитування, оцінка виконання практичних завдань, оцінка виконання та захисту контрольних робіт (для заочної форми навчання), підсумковий контроль у формі заліку, підсумковий контроль у формі заліку.

Проведення поточно-модульного контролю. Поточно-модульний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний (теоретичний) модульний контроль. Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студента під час практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи та проміжного контролю згідно з графіком навчального процесу.

Оцінювання і перевірка знань студента проводиться в таких формах:

1. На кожному занятті контролюється присутність студента.
2. Перевірка та оцінювання знань студента під час проведення практичних занять.
3. Оцінювання виконання завдань для самостійної роботи.
4. Проведення поточних контрольних робіт (тестування, теоретичні та ситуаційні завдання).
5. Проведення поточного модульного контролю.
6. Проведення іспиту.

Перевірка та оцінювання знань студента під час проведення практичних занять має на меті перевірку рівня володіння теоретичними знаннями з теми практичного заняття та можливість застосовувати їх при вирішенні практичного завдання. Оцінювання проводиться за 100-бальною системою за такими критеріями:

- 1) ступінь засвоєння теоретичного матеріалу, який розглядається на заняттях, його розуміння;
- 2) ступінь вміння засвоювати компетенції, набуті на практичних заняттях;
- 3) рівень вивчення основної, додаткової рекомендованої літератури, а також сучасної літератури з проблематики певних тем навчальної дисципліни;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при вирішенні питань податкового характеру, вміння обґрунтовувати прийняті рішення при виробленні рекомендацій щодо напрямів подальшої реалізації податкової політики, виконанні розрахункових завдань щодо обчислення сум податків, винесених на розгляд аудиторії;
- 5) логіка, стиль і структура відповідей на питання в письмовій роботі студента і при усних відповідях в аудиторії;
- 6) вміння студента обґрунтовувати свою позицію з точки зору діючого податкового законодавства, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Написання есе, тез доповідей на науковій конференції (семінари) є додатковою частиною самостійної роботи студента над навчальною дисципліною, мета якого – поглиблення теоретичних знань, набутих студентами у процесі вивчення дисципліни, вміння застосовувати індивідуальні, творчі та професійні компетенції, набуті в процесі навчання. Таке завдання спонукає ґрунтовно вивчати нормативно-правову базу з питань оподаткування, спеціальні наукові видання, у яких розглядаються питання побудови та реформування податкової системи.

Оцінювання есе та тез доповідей проводиться виходячи з таких критеріїв: самостійне виконання; логічність та деталізація плану дослідження; визначення невирішених науково-практичних проблем; повнота розкриття теми; наявність ілюстрацій; відображення практичного досвіду; наявність конкретних пропозицій, наукова новизна; якість оформлення.

Проведення поточних контрольних робіт (тестування, теоретичні та ситуаційні завдання) відбувається за кожною темою (іноді теми можуть об'єднуватись). Це дає можливість перманентно оцінювати рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Модульний контроль здійснюється у письмовій формі за відповідними білетами. Структура білетів включає у себе: теоретичне питання та ситуаційні завдання. Для

підведення підсумків роботи студентів із змістовного модуля виставляється підсумкова оцінка з поточно-модульного контролю, яка враховує оцінки за практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0	5	0
Виконання практичних робіт	0...3	5	0...15
Захист практичних робіт	0...2	5	0...10
Модульний контроль	0...20	1	0...15
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0	5	0
Виконання практичних робіт	0...3	5	0...15
Захист практичних робіт	0...2	5	0...10
Модульний контроль	0...20	1	0...15
Індивідуальне (розрахункове) завдання	0...10	1	0...20
Усього за семестр			0...100
Іспит	0...100	1	0...100
Додаткові елементи навчальної роботи			
Доповідь на науковій конференції за тематикою дисципліни	0...10	1	0...10
Наукова публікація за тематикою дисципліни	0...20	1	0...20
Неформальна освіта (додаткові курси за тематикою за наявності сертифікату)	0...20	1	0...20

Додаткові елементи навчальної роботи оцінюються і враховуються тільки тоді, коли за кожен елемент навчальної роботи, що входить до змістовних модулів 1 і 2, здобувач отримує не менше, ніж 60% від максимальної кількості балів. Здобувач, який склав усі модульні і поточні контролю (успішно атестований за їх результатами, тобто отримав підсумкову модульну оцінку 60 балів і вище), вважається таким, що склав семестровий контроль, і за його згодою атестується підсумковою модульною оцінкою як семестровою.

Студент, який за результатами модульних і поточних контролів атестований «незадовільно», зобов'язаний скласти семестровий контроль (іспит). Студент допускається до складання семестрового контролю тільки тоді, коли він виконав усі практичні роботи і розрахункову роботу.

Семестровий контроль можуть складати студенти, які бажають підвищити підсумкову модульну оцінку. У цьому випадку зараховується кращий результат.

Якісні критерії оцінювання

Для того, щоб одержати позитивну оцінку, студент повинен:

а) знати:

- основні співвідношення, що використовуються для визначення поточної і майбутньої вартості грошей;

- як визначити вартість елементів та середньозважену вартість капіталу підприємства;

- основні залежності операційного аналізу;

- як формується ціна на продукцію підприємства;

- п'ять типів дивідендної політики;

- склад і основні методи оптимізації грошових потоків підприємства;

- які існують завдання управління оборотним капіталом і як вони вирішуються;

- методи оцінювання інвестиційних проектів;

- види ризиків, основні правила ризик-менеджменту;

- як планують додаткові фінансові потреби та як складають бюджети підприємства;

- які існують компоненти фінансової звітності та як їх використовувати для фінансової діагностики підприємства.

б) уміти:

- визначити майбутню та поточну вартість грошей у часі за різними схемами нарахування процентів;

- розраховувати ефект від дії фінансового леведжу та середньозважену вартість капіталу;

- визначити, поріг рентабельності, запас фінансової міцності підприємства та ефект від дії операційного леведжу;

- визначити величини дивідендних виплат для різних типів дивідендної політики;

- розраховувати ціну товару різними методами;

- розраховувати основні показники фінансового стану підприємства, використовуючи його фінансові звіти;

- визначити додаткові фінансові потреби підприємства;

- складати бюджети підприємства.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з :

1) понятійного диктанту (25 б.);

2) допису логічного закінчення фрази (визначення) (25 б.);

3) тестів (25 тестів) (25 б.);

4) задачі / ситуаційні завдання (25 б.)

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Виконати два модульні контролю. Виконати всі практичні роботи, хоча б одну з них захистити на практичному занятті. Виконати індивідуальну (розрахункову) роботу.

Добре (75-89). Виконати два модульні контролю. Виконати всі практичні роботи, з них захистити не менше трьох робіт на практичному занятті. Виконати і захистити розрахункову роботу.

Відмінно (90-100). Виконати два модульні контролю. Виконати і захистити всі практичні роботи. Виконати і захистити розрахункову роботу.

Розподіл балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 60	до 20	до 20	100

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність Університету.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з підготовки та оформлення курсової роботи тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

• http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_themes_basket=&disciplinearc h=no&top_list=1&fullsearch fld=&author fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname fld=&docname cond=beginwith&theme context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2&theme_cond=all_theme&theme_id=0&is_ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1

- Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс]: навч. посіб. до курс. роботи / О. В. Дзюбенко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського „Харків. авіац. ін-т”, 2018. – 94 с.
- Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс]: навч. посіб. до виконання практич. робіт / О. В. Дзюбенко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського „Харків. авіац. ін-т“, 2019. – 50 с
- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/enrol/index.php?id=338>

11. Рекомендована література

Базова

1. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс] : підручник / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк М. Д. Білик та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 2-ге вид., перероб. – Електрон. текст. дані. – Київ: КНЕУ, 2017. – 534, [2] с.

2. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.

3. Основи фінансового менеджменту. Конспект лекцій з дисципліни «Основи фінансового менеджменту для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» / Уклад.: проф. І.А. Федоренко, проф. Н.О. Власова, ст. викл. А.Б. Макаренко. Харків : НТУ «ХПІ», 2021. - 135 с.

4. Островська Г. Фінансовий менеджмент : підруч. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. – 512 с.

5. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.]. Житомир : ЖНАЕУ. 2019. 320 с.

6. Фінансовий менеджмент : підручник. / Петро Бечко та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.

7. Фінансовий менеджмент : підручник. За ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.

8. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / Скаско О. І., Майор О. В., Тимчишин-Чемерис Ю. В., Нашкерська М. М., Виклюк М. М., Килин О. В., Атаманчук З. А., Свелеба Н. А. Львів : Растр-7, 2018. 416 с.

9. Менеджмент стартап проєктів: підручник для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти / О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, М. О. Кравченко, Н. І. Ситник, Ж. М. Жигалкевич, К. О. Бояринова, О. В. Гук, Г. А. Мохонько, Є. В. Дергачов, К. О. Копішинська; за заг. ред. О. А. Гавриша. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 337 с.

10. Don M. Chance (2019). Financial risk management: an enduser perspective. World Scientific Books, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd. URL: <https://www.amazon.com/Financial-Risk-Management-End-Users/dp/9811202672>.

11. Erasmo Giambona, John R. Graham, Campbell R. Harvey, Gordon M. Bodnar (2018). The Theory and Practice of Corporate Risk Management: Evidence from the Field. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/fima.12232>.

12. Titman S., Martin T., Keown A., Martin J. (2019). Financial management: principles and applications. 13-th ed. Melbourne: Pearson Australia. 719 p.

13. What Is A Financial Management System? URL: <https://www.oracle.com/erp/financials/what-is-financial-management-system/>.

14. What is Financial Management? Its Nature, Scope and Significance. URL: <https://emeritus.org/in/learn/what-is-financial-management/>.

Допоміжна

1. Нестерова С. Фінансовий менеджмент : практикум. К.: Кондор, 2019. 280 с.

2. Олійник О. О. Грошові і фінансові потоки в системі фінансового менеджменту підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 13-14. С. 32–37.

3. Основи фінансового менеджменту. Конспект лекцій з дисципліни «Основи фінансового менеджменту для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» / Уклад.: проф. І. А. Федоренко, проф. Н. О. Власова, ст. викл. А. Б. Макаренко. Харків : НТУ «ХПІ», 2021. 135 с.

4. Решетник Н. І., Насікан Н. І., Клименко О. М., Світлична К. С., Сулова Т. О. Стратегічний фінансовий менеджмент у діяльності корпорацій. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2021. № 2 (37). С. 134–141.

5. Ромашко О. М., Бариляк В. О. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 180–184.

6. Сердюков К., Тимчук Х. Управління грошовими потоками підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 4 (21). С. 522–527.

7. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.]. Житомир : ЖНАЕУ. 2019. 320 с.

8. Щербань О., Невдачина О. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 3 (14). С. 284–289.
9. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. К : ЦУЛ, 2019. 488 с.
10. Ясинська Д. В., Добровольська О. В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. Економічний простір. 2021. № 166. С. 81–84.
11. Alan C. Shapiro, Paul Hanouna (2019). Multinational Financial Management, 11-th Edition. URL: <https://www.wiley.com/enus/Multinational+Financial+Management%2C+11th+Edition-p-9781119559900>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України URL: <http://sfs.gov.ua/>.
4. Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів URL: <http://www.buhgalter911.com>.
5. Офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів URL: <http://www.uacaa.org>.
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» URL: <http://library.khai.edu/>.
9. Офіційний сторінка фахового науково-виробничого журналу «Часопис економічних реформ» URL: <http://nti.khai.edu/ojs/index.php/cher/index>.